

Z P R A V O D A J N M S

severní Morava

květen 1989

1. května se sešli ve Štenberku členové a přátelé Nezávislého mírového sdružení - iniciativy za demilitarizaci společností ze severní Moravy. Na této schůzce se především vzájemně poznali a vyměnili si názory na činnost NMS a jiných nezávislých iniciativ. Účastníci setkání souhlasí bez výhrad se základním prohlášením NMS. Za nejdůležitější oblast činnosti považují:

1. Činnost směřující ke zkrácení základní vojenské služby, zavedení náhradní služby, ke snížení počtu vojenských cvičení vojáků v záloze a k jejich zkrácení a k celkové demilitarizaci společností /např. omezení předvojenské výuky ve školách/.
Všechna tato opatření by pomohla vytvořit opravdovou důvěru v Evropě.
2. Mírový vývoj společnosti je nepředstavitelný bez respektování lidské důstojnosti a práva každého jednotlivce na svobodu svědomí a projevu. Proto za podmínku každého pokusu o dialog se státní mocí považujeme propuštění vězňů svědomí na svobodu. Současně máme za nezbytné neprodleně provést takové právní úpravy, které by znemožnily věznění občanů bez soudního rozhodnutí. Aktivisté NMS, Hana Marvanová a Tomáš Dvořák, jsou věznění již více než půl roku. Vězněna je také Jana Petrová a další naši spoluobčané, kteří se projeví v souladu se svým svědomím.

Na této schůzce jsme se dohodli na zaměření a obsahu další činnosti NMS na severní Moravě. Pro zkvalitnění činnosti a informovanosti budeme vydávat vlastní zpravodaj. Zájemci o naši iniciativu se mohou obrátit na adresy:

Jaroslav Bílek
Jeremenkova 30
Přerov
750 00

Jiří Suchan
Nerudova 15
Šumperk
787 01

Jaroslav Gregovský
Paséka 206
Okr. Olomouc
783 97

Michal Šverdík
Bulharská 20
Frostějov
796 01

Stanislav Havlík
Gottwaldova 231
Námeštná Hané
783 44

Petr Švub
Stanislavova 11
Mohelnice
789 85

Milan Hořínek
Rooseveltova 17
Olomouc
772 00

Věroslav Mach
Blatec 26
783 74

René Müller
Nová 3
Mohelnice
789 85

K ODZBROJOVACÍM OPATŘENÍM NDR

BERLÍN /Zpravodaj ČTK/ - Postupné rozpouštění tankových pluků v rámci jednostranné odzbrojovací iniciativy NDR oznámené letos v lednu začne v těchto dnech propuštěním vojáků základní služby do zálohy a bude ukončeno v říjnu. Prohlásil to ve čtvrtek v Berlíně nejvyšší představitel NDR Erich Honecker při setkání s předsedou zemské vlády Dolního Saska /NSR/ Ernestem Albrechtem, který byl na jednodenní návštěvě NDR.

Honecker dále řekl, že stejně tak bude již letos rozpuštěna stíhací letecká jednotka armády NDR, která byla do zmíněných opatření rovněž začleněna. Celkově bude do konce roku 1989 vyčleněno z bojové pohotovosti všech 50 plánovaných bojových letadel a 400 z celkového počtu 600 tanků, na něž se toto opatření vztahuje.

NDR tím hlavní část své jednostranné odzbrojovací iniciativy rozvržené až do konce roku 1990 naplní již letos.

Honecker dále prohlásil, že 11 500 příslušníků Národní lidové armády NDR vždy po krátkém vojenském výcviku bude po dobu 15 měsíců aktivní služby nasazeno v národním hospodářství.

Toto opatření jde za rámec uvedené jednostranné odzbrojovací iniciativy NDR.

Rudé Právo

Pátek 28. dubna

V NDR to zřejmě s odzbrojovací iniciativou myslí vážně. O svých plánovaných opatřeních informují širokou veřejnost. Erich Honecker dal k dispozici konkrétní údaje a čísla a tím pomohl celospolečenské kontrole odzbrojování.

Proč se naši představitelé nepoučí u západních sousedů? Určitě by to zlepšilo současný stav v této oblasti v naší zemi.

Na protest proti nespravedlivému a nezákonnému trestnímu stíhání a věznění Tomáše Dvořáka, Judr. Hany Marvanové, Oty Veverky, Jany Petrové, Petra Placáka a dalších aktivistů nezávislých iniciativ proběhla ve dnech 13.3. - 5.4. 1989 v Šumperku protestní řetězová hladovka.

Podnět k jejímu uskutečnění vzešel od členů NMS ze Šumperka. Hladovku drželo 25 občanů Šumperka, Vikýřovic, Velkých Losin a Uničova.

Společně s výše uvedeným byla zaslána žádost o okamžité propuštění a zastavení stíhání proti všem jmenovaným Generální prokuratuře ČSSR, Ministerstvu vnitra ČSSR a Ministerstvu spravedlnosti ČSSR.

Rozpusťte armády /Milan Knížák/

Chtěl bych být kouzelník
a proměnit kasárna
v kouzelnou zahradu
kde by nebyla brána

Jen rumový potoky
tekly by údolím
a rostly by tam stromy
s pivama lahvoým

Stal bych se sadařem
v té kouzelné zahradě
a žil bych tam v míru
a furt dobrý náladě

Rozpusťte armády
založte zahrady
a kurzy pro vnímání krásy

Propusťte vojáky
zlomte jim bodáky
ať zbyde jen armáda spásy!!!!!!!!!!!!!!

Podílné manévry severomoravských policejních sil
v Šumperku k 20. výročí upálení Jana Zajíce.

V pátek večer dne 24. února 1989 jsem přijel do svého trvalého bydliště před 7 hodinou večer. Při odemykání domovních dveří se ke mně přiblížili mí staří známí z místního oddělení Státní bezpečnosti a vyzvali mne, abych je následoval do automobilu, že se mnou musejí něco projednat. Prý pouze na deset minut. Odvezli mne na Bezpečnost, která byla zřízena v blízkosti Střední průmyslové školy, právě té, na které studoval Jan Zajíc. V budově byla předtím školka. Bylo jistě příjemné spatřit na chodbě nynějšího oddělení Bezpečnosti různé nálepky s Rumcajsem a Mankou, jaksi to navozovalo příjemnější atmosféru.

Tam mne převzali dva pracovníci ostravské Státní bezpečnosti a jeden z nich, zřejmě velitel této odloučené vyšetřovací skupiny, mne hned vyvedl z omylu. Spustil tirádu výhružek a zastrašování v tom smyslu, že oni jsou ostravská bezpečnost a že umí daleko tvrději jednat s takovými lidmi jako já, o čemž svědčí to, že v Ostravě se nic takového jako v Praze neděje a že pokud se o něco pokusím na hřbitově ve Vítkově, či před Střední průmyslovou školou v Šumperku, tak ať počítám s tvrdým zákrokem, neboť, jak prohlásil, nebudou nablízku žádné zahraniční zpravodajové, takže budou moci jednat bez rukaviček. Zároveň připomínal zpřísnění zákonů, a že pokud se ke mně přidá jen několik dalších lidí, budou to posuzovat jako přestupek nepovolené manifestace a napaří mi hned 10. 000 Kčs pokuty, a v případě, že si někdo dovolí při tom vyvolat nějaká hesla, či nějaké jiné nepřístojnosti, budu za to odpovědný právě já. Opět poukazoval na nějaké telefonáty, které údajně měly sdělovat, že bude položena výbušná nálož do jakési budovy v Šumperku a to že je právě výsledkem takových počínání, jako je pokládání kytek či zapalování svíček. Stejně důrazně mne varoval před cestou do Vítkova ke hrobu Jana Zajíce, a že právě tam bych mohl dopadnout ještě hůř.

Odpověděl jsem, že mám v úmyslu zapálit před Střední průmyslovou školou v Šumperku, na níž studoval Jan Zajíc, dvě svíčky, jednu za něj a druhou za Jana Pa lacha, za toho proto, že jsem byl zadržen před hřbitovem ve Všetatech 21.1.1989 a nebylo mi umožněno tam tuto druhou svíčku zapálit. Dále jsem řekl, že nemají právo mi v tom bránit, neboť jako obyvatel města Šumperka mám právo takto uctít zoufalý hrdinský čin šumperského studenta, studenta, po kterém možná už zanedlouho bude pojmenována právě tato škola. Na připomínku co budu dělat, když tuto ulici z obou stran uzavřou, jsem řekl, že v tom případě zapálím tyto svíčky před blízkým kostelíkem na křižovatce této ulice, a pokud i tam mi v tom bude zabráněno, pak u našeho pravoslavného kostela sv. Barbory v blízkém parčíku. Upozornil jsem je rovněž na jejich nezákonné počínání, pokud by mi v tom chtěli bránit, neboť MěNV jim k tomu doposud žádné povolení nedal.

Na to mi odpověděl, že se to dá ještě zařídit. Mluvili a vyslechli prý velké množství lidí v Šumperku a nikdo si prý nepřejde, aby se nějakým způsobem vzpomněla památka Jana Zajíce a dokonce že mluvili i se spolužáky Jana Zajíce ze SPŠ a žádný z nich prý nechce toto výročí jakýmkoli způsobem vzpomenout a že tedy moje počínání by bylo namířeno i proti veřejnému mínění v Šumperku.

Během celé té doby chtěli zjistit, kdy se chystám k odjezdu do Vítkova a když jsem se k tomu nevyjadřoval, zadrželi mne na celou noc bez spánku až do 7.30 hod., kdy jsem byl propuštěn. Musím po pravdě říci, že jejich pozdější jednání bylo takřka gentlemanské a byl jsem počastován i jednou kofolou a ráno horkým čajem. Když se jim zdálo, že se již do Vítkova nedostanu, byl jsem odvezen dokonce až před dům,

takže jsem byl na rozpacích, zda nakonec za to nemám snad poděkovat. Uklidnilo mne až to, že jsem si vzpomněl, že na revanš jsem jim navrhl, aby vstoupili do mnou právě zakládané "Společnosti • znovuzavedení či znovuoobnovení prázdného lístku". Což ale zdvořile odmítli.

Asi ve 13.00 jsem se vypravil k zapálení svíček u Střední průmyslové školy v Šumperku a to tak, abych uvedenou pietní vzpomínku mohl uskutečnit před půl druhou hodinou, tedy dobou, v níž Jan Zajíc strašlivě trpěl v hořícím plameni na Václavském náměstí právě před 20 lety. Není jistě náhoda, že na Vrchlického ulici, kterou jsem právě šel, přijela a zastavila 20 m přede mnou dodávka VB, z níž vyskočil civil a příslušník a kvapně se odebrali k paneláku, kde horečně studovali jména na zvoncích, patrně zase chtěli varovat nějakého mladého občana, aby nevycházel z domu. K této úvaze mne vede to, že v některých středních školách se dokonce veřejně studenti upozorňovali, aby v pátek a sobotu se zdržovali povětšinou doma, tutéž výzvu vyhlášovali i na některých obecných školách v Šumperku. Podle některých očitých svědků byly do Šumperka povolány posily z jiných ~~okresů~~ měst okresu a možná, že i ze vzdálenějších míst. Ví se dokonce i o zadržení několika občanů, z nichž někteří byli až po třech hodinách výsledků propuštěni.

U Střední průmyslové školy, k níž jsem zanedlouho bez překážek dorazil, stála na jednom rohu hlídka VB s policejním psem a před školou se procházeli dva uniformovaní příslušníci, s nimiž jsem se míjel před vchodem do školy. Po několika krocích jsem se rozhodl položit tyto svíčky u výklenku v dláždění před školou, tam, kde končí travnatý záhon. Žádné vyvýšené místo, kde by se to dalo uskutečnit, tam není. Po několika marných pokusech o zapálení obou svíček ve víchru, který se v té době proháněl celým severomoravským krajem a s tichou vzpomínkou na Janovu oběť, jsem se tímto pro nás tak smutným a zároveň zavazujícím místem rozloučil. Svíčky jsem ponechal na místě jako symbol. Zanedlouho ke mně přirazilo osobní auto, z něhož vysedl příslušník v civilu, legitimoval se mi a zároveň mne požádal o občanský průkaz, z něhož si vypsál údaje a bez dalšího mne propustil. Nicméně v blízkosti našeho domu jsem již byl očekáván mým nočním vyšetřovatelem, který na mne z auta zavolal otázku: "A tím vaše činnost tady v Šumperku skončila, pane Hajný?" Říkám: "Ano, řekl jsem vám přece na rovinu, že se pokusím o zapálení svíček u Střední průmyslové školy a nic víc že nemám v úmyslu." "Ani bychom vám to nedoporučovali," vyslovil ještě jedno varování nakonec.

Celou dobu však vidím tu starší paní, celou v černém, kterou jsem potkal před evangelickým kostelem, jak říká: "Jdu se poklonit památce Jana Zajíce k j e h o škole." A jistě nebyla jediná. Takže právě v Šumperku se na jeho oběť nemohlo zapomenout i přes tak rozsáhlé bezpečnostní manévry.

Vladimír Hajný
Čs. armády č. 34
787 01 Šumperk

Vysíláno rozhlasovou stanicí "Svobodná Evropa" dne 1.3.1989 v relaci "Hlasy a ohlasy" ve 20.40 a dne 2.3.1989 v 8.40.

Nacházíme se ve dvacátém století. Století vědy, techniky a kulturního rozvoje, ale kulturu bydlení jsme nezvládli. To není žádným tajemstvím. Mnoho lidí, kteří se snaží "kulturně" bydlet, byli proto nuceni si sami postavit dům odpovídající jejich představám.

Patřím k nim i já a to přes veškeré varování, že to bude mnoho práce a problémů se sháněním materiálu. Když má člověk štěstí a nějaké ty známé, tak to celkem jde, až na různá překvapení.

V nedaleké cihelně jsem měl objednány cihly, a to 5.000 kusů. V daný den jsem pro ně jel. K mému údivu jsem dostal jenom 3.000 cihel. Ptám se proč?!

Prý nařízení shora - krátit soukromníky, neboť se musí zásobit sovětská armáda.

A tak si říkám, proč armáda, která je na odchodu, potřebuje cihly a jiný stavební materiál?

Vždyť modernizace a rozšiřování vojenských objektů míru rozhodně neprospěje.

Všichni rodiče zajisté chtějí pro své děti klidný a bezválečný svět. Mne jen napadlo, zda místo rodinných domků nestavět raději rodinné bunkry.

Standa

1001

V době, kdy probíhají oslavy osvobození Československa Sovětskou armádou, považují se velmi důležité nastolit diskusi o dosud bílých místech v Československo-sovětských vztazích. Měli bychom usilovat o pravdivé zhodnocení historických souvislostí, které vedly k odtržení Podkarpatské ukrajiny od Československa, dodávkám Československého armáda do SSSR, vlivu SSSR na předmnorovou politiku Československa a na známenání sovětského politbyra do výběru Československých nejvyšších funkcí po převratu. Prostě usilovat o objektivní informování veřejnosti, aby došlo k čívení nynější stagnace. Nechtě se chyby minulosti už neopakují a dojde k posílení Československé státnosti a důvěry nejen k SSSR, ale i k ostatním státům Varšavské smlouvy uvnitř socialistické soustavy.

J.B.